

USING MODERN EDUCATIONAL TECHNOLOGIES FOR FORMING RESPONSIBLE ATTITUDE TO FUTURE PROFESSIONAL ACTIVITY

Summary

In the article the experience of using modern educational technologies for forming future teachers of industrial studies responsible attitude to professional activity in the conditions of the college educational environment is analyzed.

Key words: responsible attitude to professional activity, educational technologies, information technologies, group work, playing activity.

УДК 378.016

Ю. М. Атаманчук

МОДЕРНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті розглянуто побудову єдиного інформаційного освітнього середовища навчального закладу, вимоги до нього, організацію навчально-виховного процесу на його основі, а також усіх його складових частин, які є у навчальному закладі.

Ключові слова: інформаційно-телекомунікаційні технології, єдине освітнє середовище, модернізація освіти, інформаційна компетентність, інформатизація освіти.

Постановка проблеми. Основним аспектом економічного зростання будь-якої країни і визначення її ролі у світовій спільноті нині є інтелектуально-освітній потенціал. Тому одним із пріоритетних напрямів державної соціально-економічної політики є сучасна ефективна система освіти, яка здатна задовольнити соціальне замовлення суспільства на надання якісних освітніх послуг, що відповідають потребам інформаційного суспільства. Для забезпечення якісної освіти треба готувати вчителів нової формации, здатного ефективно працювати в інформаційному суспільстві, що постійно змінюється і вдосконалюється.

Становлення і розвиток інформаційного суспільства є характерною рисою XXI століття. Саме в інформаційному суспільстві набувають активного розвитку інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), створюються умови для ефективного використання знань у вирішенні різноманітних завдань, які постають перед суспільством. Характерними рисами інформаційного суспільства є:

- формування єдиного інформаційно-комунікаційного простору країни (ЄІКП) як частини світового інформаційного простору;
- становлення і домінування у різних сферах діяльності інформаційно-комунікаційних технологій;
- створення і розвиток ринку інформації та знань;
- підвищення рівня освіти.

Світовий процес переходу від індустріального до інформаційного суспільства, а також сучасні соціально-економічні процеси потребують суттєвих змін у багатьох сферах діяльності держави, особливо в освіті. Інформатизація освіти, як складова частина цього процесу, є системою методів, процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою накопичення, оброблення, зберігання, розповсюдження та використання інформації в інтересах її споживачів. Можна виокремити такі цілі інформатизації суспільства:

- підвищення якості освіти через запровадження та використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес;
- забезпечення доступу до знань та даних для кожного члена суспільства;
- розвиток інтелектуальних і творчих здібностей на базі індивідуалізації освіти;
- забезпечення випереджувального навчання фахівців.

Застосування комп'ютерних технологій у навчанні є необхідною умовою досягнення цілей інформатизації освіти. Пріоритетом для розвитку системи освіти нині є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, котрі забезпечують доступ до мережі високоякісних баз даних, розширюють можливості студентів щодо сприйняття складної інформації. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій здійснюється шляхом створення індивідуальних модульних навчальних програм різних рівнів складності залежно від конкретних потреб, використання можливостей Internet, упровадження гнучких технологій дистанційної освіти, видання електронних підручників тощо. Держава всебічно підтримує використання комп'ютерних технологій у системі оцінки знань, дистанційної освіти, сприяє забезпеченню навчальних закладів комп'ютерами, побудові міжвузівських інформаційно-освітніх мереж тощо.

Єдине інформаційне освітнє середовище (ЄІОС) поєднує широкий вибір навчального програмного

забезпечення та мережних технологій, у тому числі електронну пошту, форуми, програмне забезпечення колективного використання, чати, відеоконференції, аудіо- та відеозаписи, навчальні інструменти, що базуються на використанні веб-технологій.

Аналіз попередніх досліджень. Проблемі створення інформаційного освітнього середовища присвячені дослідження В. Бикова, Р. Гуревича, М. Жалдака, І. Захарової, І. Кухаренка, Ю. Машбиця, Є. Полат, С. Сисоєвої, П. Стефаненко та ін.

Ця тема висвітлена у багатьох публікаціях і дослідженнях знаних учених. Особливо активно вивчаються нині питання зосередження навчальних матеріалів та взаємодії підструктур для того, щоб безперешкодно забезпечити ними кожного студента за допомогою традиційних або бездротових мереж [2, с. 6-7].

Мета статті полягає у розгляді створення єдиного інформаційного освітнього середовища навчального закладу, його завдань та пріоритетів у модернізації освіти в Україні.

Виклад основного матеріалу. Сучасний етап розвитку Українського освітнього простору характеризується його системним реформуванням, модернізацією, підтримкою інноваційного розвитку, переходом до багатогранності не тільки як до перспективного напрямку, а й як до зовсім нової якості.

Характерною рисою сучасного розвитку суспільства є значний вплив комп'ютерних технологій, які проникають в усі сфери людської діяльності, забезпечують поширення інформаційних потоків, утворюючи глобальний інформаційний простір. Невід'ємною і важливою частиною цих процесів є комп'ютеризація освіти. Нині в Україні відбувається становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий інформаційно-освітній простір. Цей процес супроводжується істотними змінами у педагогічній теорії і практиці навчально-виховного процесу, пов'язаними із внесенням коректив у зміст технологій навчання, які мають відповідати сучасним технічним можливостям та сприяти гармонійному входженню людини в інформаційне суспільство. Головна умова успіху інформатизації освіти – це нова позиція вчителя (знання прийомів роботи з новою комп'ютерною технікою і вміння ефективно використовувати ці знання для виконання педагогічних завдань).

Однією з необхідних умов успішної модернізації освіти на сучасному етапі є формування єдиного інформаційного освітнього середовища (ЄІОС) на всіх рівнях із забезпеченням їх інтеграції.

Першочергового значення у цьому процесі набуває створення ЄІОС у кожній освітній установі.

Інформатизація у навчальному закладі потребує не лише встановлення у ньому персональних комп'ютерів і навчання комп'ютерній грамотності – вона не відбуватиметься без перебудови усього процесу навчання на базі використання інформаційно-комунікаційних технологій, узгодженої діяльності учнів і викладачів в умовах доступу до безмежного світу інформації.

Єдине інформаційно-освітнє середовище – це програмно-комунікаційне середовище, що забезпечує навчальний процес, його інформаційну підтримку і документування в мережі Інтернет із будь-якою кількістю навчальних закладів, незалежно від їх професійної спеціалізації та рівня освіти [1, с. 91].

Створення єдиного освітнього інформаційного середовища сприяє розвитку навчальної, педагогічної, управлінської й обслуговуючої діяльності навчального закладу, де провідну роль відіграють інформаційно-комунікаційні технології, що дозволяють підвищити якість і доступність навчального процесу. Крім того розвиваються здібності студентів, учнів, задовольняються їхні потреби, триває підготовка до майбутнього самостійного життя.

Перед навчальним закладом, у якому організовано єдиний навчальний простір, відкриваються наступні можливості:

1) для керівництва навчального закладу:

- створити єдине інформаційне освітнє середовище навчального закладу;
- організувати розумний і раціональний документообіг у межах однієї установи, впровадити інформаційно-комунікаційні технології управління навчальним закладом;
- запровадити систему збирання, переробки інформації за різними напрямками навчально-виховного процесу;
- здійснити розгорнутий моніторинг навчальної діяльності закладу;
- створити електронні бази даних педагогічних кадрів;
- створити електронні бази даних студентського колективу;
- підтримувати сайт навчального закладу, Web-сторінки навчальних проектів;
- розширити інформаційну взаємодію з іншими навчальними закладами;
- розвинути контакти соціального партнерства з іншими навчальними закладами;

2) для педагогічних працівників:

- організувати доступ до всієї нормативно-правової бази документів;
- використовувати програмне середовище, що формує інформаційний простір навчального закладу;
- здійснювати самостійне навчання;
- підвищувати кваліфікацію, брати участь у професійних об'єднаннях, семінарах, майстер-класах тощо;

- впроваджувати інформаційно-комунікаційні технології і ресурси мережі Інтернет на різних етапах традиційної системи навчання;
- проводити Інтернет-заняття, інтегровані уроки;
- розробляти і використовувати власне програмне забезпечення і цифрові освітні ресурси, формувати, використовувати медіатеки тощо;
- 3) для студентів навчального закладу:
 - використовувати Інтернет-технології в організації додаткової освіти;
 - використовувати комп'ютерні технології для підготовки до занять;
 - застосовувати тренувальне тестування;
 - брати участь в Інтернет-конкурсах та олімпіадах;
 - обговорювати актуальні проблеми на форумі, у Skype, на сайті навчального закладу;
 - інтелектуально і психологічно готуватися до подальшого продовження освіти;
 - навчитися працювати з інформацією, яка подана у різних формах, відбирати і систематизувати науковий матеріал, робити повідомлення, доповіді на задану тему, складати план тощо;
 - брати участь в телекомунікаційних проектах.

Єдиний інформаційний освітній простір навчального закладу – це система, в якій всі учасники навчально-виховного процесу (адміністрація, викладачі, студенти та їхні батьки) залучені до діяльності на інформаційному рівні і пов'язані між собою. Практично всі учасники навчально-виховного процесу об'єднані між собою за допомогою відповідних інформаційних потоків.

Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процес викладання всіх предметів потребує підвищення інформаційної культури педагога, застосування нових методів навчання з використанням комп'ютерних новацій. Особливої уваги потребує формування інформаційно-комунікаційної компетентності педагога і студента. Без цього неможливо здійснювати навчально-виховний процес в єдиному інформаційно-освітньому просторі. Саме викладач вирішує: яким чином, у якому обсязі і з якою метою можуть бути використані засоби ІКТ у навчальному процесі. Тобто викладач є одним із найбільш активних учасників створення єдиного інформаційного освітнього простору навчального закладу.

Крім того, єдине інформаційне освітнє середовище має забезпечувати такі функції:

- інформаційну, що надає відкритий доступ до інформації, створює умови для інформаційного обміну;
- інтерактивну, що дозволяє реалізовувати внутрішні та системні зв'язки;
- комунікаційну, що дозволяє підтримувати зв'язки "всередині", а також із зовнішнім інформаційним простором;
- координувальну, тобто фіксувати та представляти у взаємозв'язку зміст, адресований різним суб'єктам;
- розвивальну: розвиток інтелекту, особистих творчих якостей;
- культуроформуючу, що пов'язана з інформаційною культурою;
- професійно орієнтовану, тобто орієнтовану на профіль майбутньої професійної діяльності.

Виходячи з мети, завдань і характерних особливостей здійснення освітньої діяльності в умовах ЮС, головними педагогічними принципами функціонування є:

1) принцип комплексного підходу до проблеми інформатизації освіти, що передбачає:

- науково обґрунтоване визначення первинного вхідного стану процесу інформатизації;
- програмно-цільовий підхід до розвитку й управління цим процесом;
- кооперацію зацікавлених у проблемі інформатизації освіти суб'єктів;
- зміну традиційних поглядів на процес інформатизації освіти;

2) принцип системної побудови ЮС, що потребує:

- створення нових організаційних структур, які забезпечують організацію та функціонування технологій;
- відкритість даної системи на всіх рівнях;
- наявність інформаційних обмінів.

Важливим інструментом створення єдиного інформаційного освітнього простору є впровадження інформаційних технологій у навчальний процес. З цією метою у вищих навчальних закладах був проведений моніторинг їх ефективного використання за такими критеріями:

- укомплектованість комп'ютерних аудиторій;
- обізнаність педагогічних кадрів з інформаційними технологіями;
- використання можливостей корпоративної мережі в навчальному процесі та управлінській діяльності.

За результатами моніторингу було виявлено наступні проблеми:

- педагоги не готові до активного використання інформаційних технологій у навчальному процесі;
- підструктури навчальних закладів мають різний рівень готовності до впровадження інформаційних технологій.

Зрозуміло, що без вирішення цих проблем неможливо якісно сформувати ЄІОС. Для цього, на нашу думку, необхідно виконати такі завдання:

1. Удосконалити модель ЄІОС навчального закладу.
2. Створити умови для активного використання сучасних інформаційних технологій у педагогічному процесі.
3. Надати педагогам можливість опанувати нові інформаційні технології.
4. Забезпечити доступ до освітніх ресурсів і обміну інформацією для здійснення контактів і участі у проектах.
5. Надати можливість створення та публікації в електронному вигляді навчальних і методичних матеріалів.

На наш погляд, упровадження інформаційних технологій та підготовка педагогічних кадрів є найважливішими для виконання вищезазначених завдань. Ці процеси взаємопов'язані і мають відбуватися паралельно.

Як свідчить практика, для активного використання інформаційних технологій у навчальному процесі необхідні мережеві координатори – педагоги, які здійснюють управління цим процесом. Ці координатори створюють ЄІОС навчального закладу, надають консультації, запускають та наповнюють телекомунікаційні проекти.

Інше завдання – підготовка викладачів до ефективного застосування інформаційних технологій [2, с 32-33].

Висновки. Для ефективного використання у навчальному процесі ЄІОС необхідно виконати завдання, які можна виокремити за такими групами:

Управлінська діяльність:

- аналіз даних;
- збирання та опрацювання статистичних даних;
- фінансовий і бухгалтерський облік;
- інформаційна підтримка;
- забезпечення електронного документообігу;
- забезпечення електронними навчально-методичними матеріалами.

Навчальний процес:

- управління навчальним процесом;
- управління адміністративно-господарською діяльністю;
- використання системи електронного документообігу;
- використання електронних навчально-методичних і тестових матеріалів у навчальному процесі.

Основою освітньої системи є високоякісне та високотехнологічне ЄІОС, його створення та розвиток становлять технічно найбільш складне завдання. Проте тільки ЄІОС дозволяє системі освіти модернізувати свою технологічну базу, опанувати освітні інформаційні технології і здійснити прорив до відкритої освітньої системи, що відповідає вимогам постіндустріального суспільства.

Література

1. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: термінологічний словник / М. Ю. Кадемія. – Львів: Сподом, 2009. – 128 с.
2. Інформаційне освітнє середовище сучасного навчального закладу. Навч.-метод. посібник/ [М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр, Т. В. Ткаченко, Л. С Шевченко]. – Львів: СПОЛОМ, 2009. – 186 с.
3. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании; Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Захарова И. Г. – М.: Издат. центр "Академия". – 2003. – 192 с.
4. Роберт И. В. Теоретические основы развития информатизации образования в современных условиях информационного общества массовой глобальной коммуникации / И. В. Роберт // Информатика и образование. – 2008. – №5. – С. 3-15.

Ю. М. Атаманчук

МОДЕРНИЗАЦИЯ УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА НА ОСНОВАНИИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЕДИНОЙ ИНФОРМАЦИОННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ

Резюме

В статье рассмотрено создание единого информационного образовательного пространства учебного заведения, требования к нему, организация учебно-воспитательного процесса на его основе и деятельности всех звеньев работы учебного заведения.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, единая информационная образовательная среда, модернизация образования, информационно-коммуникационная компетентность, информатизация образования.

MODERNIZATION OF TRAINING AND EDUCATIONAL PROCESS ON THE BASES OF USING THE COMMON INFORMATION EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Summary

The article deals with the informational educational environment of the establishment, the requirements to it, the educational process at its base, the organization of all parts of the educational establishment.

Key words: informative educational environment, modernization of education, common educational environment, informational communicative competence.

УДК 378.661.014.3

І. М. Круковська

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У МЕДИЧНІЙ ГАЛУЗІ

Стаття присвячена проблемі професійної підготовки фахівців у медичній галузі.

Зазначається, що тісний зв'язок вищих медичних навчальних закладів та лікувально-профілактичних закладів дає позитивний результат щодо підготовки фахівців до професійної діяльності. Особливу увагу приділено готовності майбутніх медиків до виконання керівної функції, розширенню самостійності під час виконання медичних маніпуляцій та організації догляду за пацієнтами.

Ключові слова: професійна підготовка, медична галузь, вищі медичні навчальні заклади, кадровий ресурс, медична допомога, менеджмент, ступенева освіта.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Складовою частиною системи охорони здоров'я є сестринська справа, яка має в своєму розпорядженні значну частину кадрових ресурсів та реальні потенційні можливості для задоволення потреб населення в доступній медичній допомозі. Процес реформування медсестринства йде повільно, однією з причин цього є недостатня активність медичних сестер. Знаходячись на другорядних ролях в медицині, медичні сестри не проявляють ініціативи, а без якісного сестринського догляду не може бути якісної медичної допомоги.

Метою статті є визначення особливостей професійної підготовки фахівців медичної галузі.

Виклад основного матеріалу. Основними напрямками оптимізації ресурсного забезпечення охорони здоров'я є: перерозподіл функцій між лікарем і середнім медичним персоналом, між середнім і молодшим медичним персоналом; посилення позицій середнього медичного персоналу на всіх рівнях медичного обслуговування; підвищення їх правового і матеріального статусу. У багатьох країнах світу зростає попит на сестринський персонал. Це можна пояснити тим, що їх практика гнучко реагує на демографічні, економічні та соціальні зміни. Внаслідок цього сестринська діяльність стала ключовим компонентом медичного обслуговування. Сферою діяльності медичних сестер є надання широкого спектру послуг у межах первинної медико-санітарної допомоги. У більшості держав подібний діапазон ролей медичних сестер утворився не заплановано та безсистемно. Цей процес викликаний потребами населення, а у деяких країнах – намаганням втримати зростання витрат у сфері охорони здоров'я. Аналіз роботи головних медичних сестер методом опитування свідчить про ряд факторів, які стримують реформування у цій галузі, а саме: правові (відсутність стандартів і законодавчої бази у сестринській діяльності, у тому числі і для осіб із вищою сестринською освітою); організаційно-управлінські (відсутність комплексного підходу до реформування окремих ланок системи охорони здоров'я, нестача організаторів сестринської справи, які володіють сучасними методами менеджменту та маркетингу, здатних здійснювати контроль якості, ефективності сестринської допомоги); дефіцит сестринських кадрів і молодшого медичного персоналу; низький рівень укомплектованості спеціалістами-організаторами сестринської справи із вищою сестринською освітою; відсутність диференційованого навантаження, оплати праці спеціалістів із різним рівнем освіти. Низький престиж професії медичної сестри у сучасному суспільстві, неможливість професійного росту, відсутність умов для проведення наукових досліджень спонукав певну частину кваліфікованого сестринського персоналу, як свідчить практика, отримати професію лікаря, диплом вчителя біології, хімії тощо [1, с. 7-10].

Проведені дослідження підтверджують готовність медичних сестер до розширення самостійності при організації догляду за пацієнтами та під час виконання маніпуляцій. Для підтримки готовності до розширення повноважень по догляду за пацієнтом необхідно виконання переліку умов, серед яких: адекватна оплата праці, сучасне матеріально-технічне забезпечення робочих місць, організація праці з урахуванням новітніх технологій лікувально-діагностичного процесу, підвищення якості професійної освіти. У ряді випадків медичні сестри виконують низько оплачувану та часто понаднормову роботу, використовують незручне та в недостатній кількості обладнання по догляду за пацієнтами, що змушує керуватися більш низькими стандартами обслуговування пацієнтів. Роль, функції та організаційні форми діяльності сестринського персоналу змінюються у відповідності з новими завданнями, які стоять перед